

Õiguskantsler

Teie 10.10.2022 nr

Meie 01.12.2022 nr 14-1/221436/2206311

Pensioni väljamaksmises muudatuste tegemine

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole, kuna Teil ei õnnestunud muuta oma ema haiglaravil viibimise ajaks tema pensioni kojukande aadressi. Kirjutasite, et seda aadressi on vaja muuta ka seetõttu, et pärast haiglaravi asub ema elama Teie juurde.

Võtsime Teie avalduse lahendamiseks ühendust Sotsiaalkindlustusametiga. Praeguseks on pensioni kojukande aadressi muudetud nii, nagu soovisite.

[Riikliku pensionikindlustuse seaduse](#) (RPKS) kohaselt makstakse pension üldjuhul välja [sotsiaalseadustiku üldosa seaduses](#) (SÜS) sätestatud korras (RPKS § 1 ja § 36 lg 1). Pensioni kättesaamiseks, sealhulgas haiglas viibiva inimese pensioni kättesaamiseks on mitu võimalust.

Pensioni maksmine pangakontole

1. Seaduste kohaselt makstakse pension enamasti inimese pangakontole. See võib olla pensionäri enda arvelduskonto või mõne teise inimese (praegusel juhul näiteks Teie) arvelduskonto. Teise inimese arvelduskontole makstakse pension siis, kui pensionär on esitanud selle kohta avalduse Sotsiaalkindlustusametis kohapeal või digitaalselt allkirjastatuna või notariaalselt tõestatuna (SÜS § 28 lõike 3 punktid 1 ja 2).

2. Seega, kui inimese pension makstakse tema enda pangakontole ja ta on ootamatult sattunud pikaajalisele ravile haiglasse, võib ta esitada Sotsiaalkindlustusametile digitaalselt allkirjastatud või notariaalselt tõestatud avalduse, millega ta palub kas kindlaks ajavahemikuks või tähtajatult kanda oma pension teise inimese arvele. Notar saab pensionäri avalduse tõestada ka [kaugtõestamise](#) teel ([tõestamise seaduse](#) § 1 lg 3¹).

3. [Notariaadiseadus](#) (NotS) annab võimaluse kanda pension teise inimese arvelduskontole ka valla- või linnasekretäri poolt tõestatud avalduse alusel (NotS § 53 lg 1 p 2).

4. Volikirja alusel makstakse riiklikku pensioni volikirja kehtivuse ajal (RPKS § 44 lõige 1). Kui notariaalselt tõestatud volikirjas ei ole selle kehtivusaega märgitud, kehtib see ühe aasta jooksul alates volikirja tõestamise päevast (RPKS § 44 lõige 3).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Pensioni maksmine posti teel

5. Pensioni võib kätte saada ka posti teel kojukandega. Üldjuhul tuleb pensioni kojukande kulud kanda pensionäri endal (RPKS § 36 lõige 1). Sotsiaalkindlustusameti kulul viiakse pension koju ainult vanaduspensioniealisele inimesele, kellel on liikumistakistus või kes elab hajaasustusalal ja kellele on pangateenus seetõttu raskesti kättesaadav (RPKS § 36 lg 5). Sotsiaalkindlustusamet teeb selle kohta otsuse, mis kehtib tavaliselt aasta või ka kauem, kui selleks on põhjust (RPKS § 36 lg 6).

6. Kui pensionär soovib kojukande aadressi muuta, tuleb tal muuta oma pensioniavaldusel esitatud elukoha- või kontaktandmeid (RPKS § 31 lõiked 1 ja 2). Kojukande aadressi saab muuta pensionäri enda Sotsiaalkindlustusametis esitatud avalduse või digitaalselt allkirjastatud avalduse või notari tõestatud avalduse alusel (SÜS § 28 lg 4; RPKS § 36 lg 5).

7. Seega, ka siis, kui inimene viibib haiglaravil, saab tema pensioni kojukande aadressi muuta tema enda digitaalselt allkirjastatud avalduse või notari poolt tõestatud avalduse alusel.

Pensioni väljamaksmine haiglaravi ajal

8. Pikaajalisel statsionaarsel ravil olev pensionär võib pensioni kätte saada ka haiglas. Selleks tuleb pensionäri esitada Sotsiaalkindlustusametile vastav avaldus, kuid ta peab sel juhul ise pensioni vastu võtma. Avaldus võib olla kirjutatud omakäeliselt ning selle võib saata ametisse posti teel või keegi võib pensionäri eest viia selle Sotsiaalkindlustusametisse. Avalduse võib saata ka digitaalselt allkirjastatuna.

9. Teine võimalus on see, et pensionär volitab kedagi enda eest pensioni vastu võtma. Pension makstakse sel juhul välja näiteks koos pensionäri elavale või mujal elavale pereliikmele.

10. Kui pension on vaja välja maksta teisele inimesele, tuleb selleks esitada Sotsiaalkindlustusametile tõestatud volikirj. Sellise volikirja võib tõestada notar kaugtõestamise teel või tulles raviasutusse kohale, volikirja saab tõestada ka valla- või linnasekretär.

11. Kuna notari tõestatud avalduse tegemisega kaasnevad rahalised kulutused ning notari või valla- või linnasekretäri sobiva kokkusaamisaja leidmine võib võtta aega, on seadus ette näinud võimaluse, et haiglas viibiva inimese volikirja võib tõestada ka selle raviasutuse juht, kus pensionär on ravil, või muu selle raviasutuse esindusõigusega juhatuse liige (RPKS § 44 lg 2; [tsiviilseadustiku üldosa seaduse](#) (TsÜS) § 34 lõiked 1–3). Raviasutuse juhi või juhatuse liikme poolt tõestatud volikirj kehtib ainult ühekordselt.

12. Raviasutuse juhi tõestatud volikirja alusel saab teisele inimesele maksta kuni kuue kuu pensioni (RPKS § 44 lg 4). Kui pension soovitakse kätte saada ühe kuu kaupa, tuleb selleks igal kuul esitada Sotsiaalkindlustusametile raviasutuse juhatuse liikme tõestatud uus volikirj. Ka sel juhul ei maksta teisele inimesele pensioni kauem kui kokku kuus kuud.

13. Raviasutuse juhatuse liikme tõestatud ühekordselt kehtiva volikirja alusel kojukande aadressiandmeid muuta ei saa.

14. Lühiajalisel ravil viibijale pensioni tavaliselt haiglasse ei viida, sest vastava avalduse saamise ja pensioni väljamaksmise kuupäeva vahele ei pruugi jääda piisavalt aega, et pensioni väljamaksmise andmeid muuta. Ka võib pensionär pensioni väljamaksmise ajaks juba kodus tagasi olla.

Volikirjale esitatud nõuded

15. Pensioni kättesaamise volikiri peab olema koostatud pensionäri enda nimel ja tema enda allkirjaga. Pensionäri asemel saab avalduse esitada üksnes tema eestkostja (TsÜS § 8). Volikirja lõpus peab olema notari, valla- või linnasekretäri või raviasutuse juhi (või esindusõigusega juhatuse liikme) kinnitus, et volikiri on ehtne.

16. Volikirja alusel makstakse pension välja nii, nagu volituses on kirjas.

17. Volikirja näidise leiab Sotsiaalkindlustusameti [kodulehelt](#) (vt alajaotus „Muud blanketid“). Näidiseksemplar on koostatud teenuste või hüvitiste taotlemiseks, kuid selle sisu saab kohandada ka pensioni väljamaksmise taotlemiseks. Volikirja võib teha vabas sõnastuses, näiteks järgmiselt: „Käesolevaga volitan volituse saajat enda eest ja enda nimel vastu võtma mulle 2022. aasta ... kuu(de) eest makstavat pensioni“.

Volikirja kirjutamiseks ei pea kasutama Sotsiaalkindlustusameti blanketti ning volikirja võib kirjutada käsikirjas.

Sotsiaalkindlustusameti praktika õiguspärasus

18. Sotsiaalkindlustusamet tegi Teie emale pensioni väljamaksmises muudatusi seadusega kooskõlas. Siiski ei ole ameti kodulehel piisavalt infot, mis aitaks inimest siis, kui ta soovib oma pensioni kättesaamist muuta. Nii ei ole ameti kodulehel infot selle kohta, kuidas saaks inimene pensioni kätte haiglaravil olles.

Sotsiaalkindlustusamet lubas õiguskantsleri nõunikule, et ameti kodulehel olevat pensioni väljamaksmise infot täiendatakse.

Täna Teid kirja eest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: Sotsiaalkindlustusamet